

КАМ'ЯНСЬКА МІСЬКА РАДА

сесія

скликання

Р І Ш Е Н Н Я

від _____

м.Кам'янське

№ _____

**Про затвердження Програми
розвитку туристичної галузі
Кам'янської міської територіальної
громади на 2023–2027 роки**

Ураховуючи аналіз сучасного стану туристичної галузі Кам'янської міської територіальної громади, з метою впровадження комплексу заходів, спрямованих на забезпечення системного підходу до розвитку і популяризації туризму, підвищення його ролі у формуванні економічних показників, сприяння туристичній привабливості міста, відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про туризм», розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 №168-р «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року», ураховуючи рішення Кам'янської міської ради від 18.12.2020 №27-03/VIII «Про Стратегію розвитку міста Кам'янське на період до 2027 року», керуючись п.22. ч.1 ст.26, пп. 1 п. «а» ст.27, ч.1 ст.59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити:
 - 1.1. Програму розвитку туристичної галузі Кам'янської міської територіальної громади на 2023–2027 роки (додаток 1).
 - 1.2. Завдання і заходи Програми розвитку туристичної галузі Кам'янської міської територіальної громади на 2023–2027 роки (додаток 2).
2. Виконавчим органам міської ради забезпечити виконання завдань і заходів, передбачених Програмою розвитку туристичної галузі Кам'янської міської територіальної громади на 2023–2027 роки.
3. Департаменту фінансів міської ради забезпечити фінансування завдань і заходів, передбачених Програмою розвитку туристичної галузі Кам'янської міської територіальної громади на 2023–2027 роки.
4. Департаменту економічного розвитку міської ради забезпечити звітування про хід і результати виконання Програми розвитку туристичної

галузі Кам'янської міської територіальної громади на 2023–2027 роки до 15 лютого наступного за звітним року.

5. Рішення набуває чинності з 01 січня 2023 року.

6. Організацію виконання цього рішення покласти на департамент економічного розвитку міської ради, координацію – на першого заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів міської ради Чернишова О.А., контроль – на постійну комісію міської ради з питань соціально-економічного розвитку міста, бюджету, фінансів та інвестицій та постійну комісію міської ради з гуманітарних питань.

Міський голова

Андрій БІЛОУСОВ

Додаток 1
до рішення міської ради
від _____ № _____

**Програма розвитку туристичної галузі
Кам'янської міської територіальної громади на 2023–2027 роки**

**1. Паспорт Програми розвитку туристичної галузі
Кам'янської міської територіальної громади на 2023–2027 роки**

Назва Програми	Програма розвитку туристичної галузі Кам'янської міської територіальної громади на 2023–2027 роки (далі – Програма)	
Термін реалізації	початок	2023 рік
	закінчення	2027 рік
Ініціатор розроблення Програми (замовник)	Департамент економічного розвитку Кам'янської міської ради	
Розробник Програми	Департамент економічного розвитку Кам'янської міської ради	
Мета Програми	Впровадження комплексу заходів, спрямованих на забезпечення системного підходу до розвитку і популяризації туризму, підвищення його ролі у формуванні економічних показників, сприяння туристичній привабливості громади, залучення інвестицій та покращення стану міської інфраструктури	
Очікувані результати	Збереження та раціональне використання культурно-історичної та природної спадщини, розвиток туристичної інфраструктури та підвищення рівня впізнаваності громади, створення сприятливих умов для відпочинку та розваг, перетворення туристичної галузі на прибуткову сферу економіки громади	
Джерела фінансування	кошти бюджету Кам'янської міської територіальної громади; кошти підприємств та установ міста; кошти інвесторів та залучені кошти (в т.ч. кредитні ресурси); інші джерела не заборонені законодавством	
Кінцеві бенефіціари	Групи українських та закордонних туристів та екскурсантів (колективні екскурсійні групи учнів шкіл та студентів, мешканці міста, індивідуальні туристи)	

2. Декларація Програми розвитку туристичної галузі Кам'янської міської територіальної громади на 2023–2027 роки

Кам'янська міська рада, керуючись законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про туризм», на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 №168-р «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року», з метою забезпечення реалізації стратегічних пріоритетів Стратегії розвитку міста (рішення міської ради від 18.12.2020 №27-03/VIII «Про Стратегію розвитку міста Кам'янське на період до 2027 року», встановлює такі пріоритети і напрями розвитку туристичної галузі Кам'янської міської територіальної громади на перспективний період до 2027 року та затверджує заходи на їх реалізацію.

2.1. Характеристика потенціалу

Характеризуючи потенціал туристично-рекреаційної галузі Кам'янської міської територіальної громади слід виділити основні його складові:

наявність унікального історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалів;

вигідне географічне положення;

м'який континентальний клімат;

наближеність до інших історико-архітектурних та природних комплексів Дніпропетровської області (національних парків, заповідників тощо).

2.2. Призначення Програми

Програма розвитку туристичної галузі Кам'янської міської територіальної громади на 2023–2027 роки є:

узгоджений за ресурсами, виконавцями і термінами реалізації комплекс заходів, спрямованих на розвиток туристичної галузі в місті Кам'янське;

інструментом становлення туризму, як високорентабельної галузі економіки та важливого чинника культурного і духовного виховання громадян.

2.3. Бачення майбутнього

Місто Кам'янське є регіональним туристичним центром, який пропонує широкий спектр розважальних та рекреаційних послуг, одним із лідерів історико-пізнавального, активного та фестивального туризму серед міст Дніпропетровської області з добре розвинутою туристичною інфраструктурою, орієнтованою на широке коло українських та зарубіжних споживачів в усі сезони року.

2.4. Мета створення Програми

Метою Програми є впровадження комплексних заходів, спрямованих на розвиток туристичної галузі громади, створення конкурентоспроможного на національному та міжнародному ринках туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби мешканців та гостей міста,

розвиток сучасної інфраструктури туризму, сприятливих умов для залучення інвестицій, ефективного використання природного, історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалу, забезпечення умов для повноцінного функціонування суб'єктів туристичної діяльності, підвищення якості та асортименту туристичних послуг, розширення мережі туристично-екскурсійних маршрутів, здійснення системної рекламної інформаційної діяльності, підтримку в'їзного та внутрішнього туризму, покращення кадрового забезпечення галузі.

2.5. Завдання і пріоритети Програми

До основних завдань, які ставляться перед цією Програмою належать:

формування конкурентоспроможного туристичного продукту;

розвиток економіки за рахунок надходжень до бюджету Кам'янської міської територіальної громади;

створення бренду гостинності Кам'янської міської територіальної громади;

створення сприятливих умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій в туристичну галузь;

комплексне облаштування прилеглих до туристичних об'єктів територій;

популяризація пам'яток культурної та історичної спадщини громади та інших туристичних ресурсів;

розвиток нових видів туризму.

Основні завдання Програми:

1. Розвиток Кам'янської міської територіальної громади як привабливої туристичної дестинації.

2. Просування і популяризація туристичного продукту Кам'янської міської територіальної громади.

3. Підвищення рівня конкурентоспроможності Кам'янської міської територіальної громади серед інших міст Дніпропетровської області та країни.

2.6. Цільові групи Програми

Пряма цільова група	юридичні особи та фізичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності, задіяні в туристичній галузі Кам'янської міської територіальної громади; потенційні інвестори.
Опосередкована цільова група	члени Кам'янської міської територіальної громади; туристи/відвідувачі м.Кам'янського.

Бенефіціари результатів	Кам'янська міська територіальна громада.
-------------------------	--

2.7. Сфера застосування Програми

Програма стосується регулювання питань, пов'язаних з ефективним функціонуванням та розвитком туристичної галузі у Кам'янській міській територіальній громаді.

Програма встановлює основні пріоритети і напрями розвитку туристичної галузі громади та впливає на інші сфери економіки, систематизуючи й спрямовуючи діяльність усіх підприємств, установ та організацій міста на оптимальне освоєння і використання його туристичного потенціалу.

Отже, для реального та успішного розвитку туризму в громаді необхідна злагоджена робота міської влади, бізнесу, фахівців-краєзнавців, туроператорів, підприємців, профільних громадських організацій у наступних напрямках: розроблення бренду міста, просування туристичного продукту шляхом проведення презентацій про туристичні можливості міста, облаштування туристичної інфраструктури, підвищення кваліфікації фахівців сфери туризму.

3. Стан і проблеми розвитку туризму Кам'янської міської територіальної громади

3.1. Характеристика громади

Туризм є однією з головних платформ для зміцнення контактів і встановлення добросусідських відносин, саме він сприяє зміцненню авторитету громади на вітчизняній та міжнародній арені, формує імідж території, сприяє залученню інвестицій та розвиває інфраструктуру.

Кам'янське – унікальне місто, яке може запропонувати потенційним туристам знайомство з пам'ятками історії та архітектури, промисловим комплексом, а також природними краєвидами.

Сучасне Кам'янське знаходиться в центральній частині України, має вигідне економіко-географічне положення – розташоване на правому і лівому берегах річки Дніпро у середній течії нижче греблі Середньодніпровської ГЕС. Місто лежить на місці стику Українського кристалічного масиву і Дніпровсько-Донецької западини, що визначає складний рельєф.

Лівобережна частина міста розташована на Придніпровській низовині. Висота над рівнем моря не вище 65 метрів. Правобережна частина розташована в основному (крім прибережної смуги шириною 700 – 1000 метрів) на відрогах Придніпровської височини. Тут поверхня хвиляста, розчленована ярами і балками, висота над рівнем моря коливається від 80 до 180 метрів.

Клімат помірно-континентальний, середні температурні показники взимку становлять мінус 3-5⁰С, влітку – плюс 23-25⁰С.

Територія Кам'янського становить 13,8 тис.га. Протяжність із сходу на захід 22 км, з півночі на південь – 18 км. Населення – 226,9 тис.осіб (01.01.2022).

Місто має три райони: Дніпровський, Заводський, Південний та селище Карнаухівка. Відповідно до розміщених в районах міста промислових підприємств Заводський район звично називають районом металургії та машинобудування, Південний – районом хімії, а Дніпровський – районом право- і лівобережжя. В лівобережній частині цього району мешкає більше третини жителів міста.

Кам'янське забезпечено всіма видами транспортної інфраструктури – залізничним, автомобільним і водним (є річковий порт та доступ до акваторії Чорного моря). По території міста проходить Придніпровська залізниця. Автомобільні шляхи сполучення з'єднують місто з містами Києвом, Запоріжжям, Кривим Рогом, Кременчуком, Полтавою та ін. По р.Дніпро здійснюється судноплавство судами змішаного типу.

3.2. Туристична інфраструктура. Аналіз стану розвитку Кам'янської міської територіальної громади у 2017–2022 роках

Позитивний вплив туризму, як галузі, що надає послуги, на розвиток економіки полягає у збільшенні доходної частини бюджету за рахунок податків, стимуляції розвитку елементів інфраструктури – готелів, ресторанів, підприємств торгівлі та послуг, диверсифікації економіки за рахунок утворення галузей, що обслуговують індустрію туризму.

Туристична галузь має широкі можливості для залучення іноземної валюти і різного роду інвестицій, активізує діяльність народних промислів та розвиток культури, сприяє збереженню історичної, архітектурної та культурної спадщини.

Кам'янське має чим зацікавити туристів – своєю історією, культурними здобутками, неповторним обличчям та особливим характером.

Але потенціал нашого міста повністю не розкритий. Навіть місцеві мешканці здебільшого не знають про ті місця, які варто побачити, не кажучи вже про туристів з інших міст чи країн. У Кам'янському пріоритетними видами туризму є культурно-пізнавальний, історичний, подієвий, релігійний та спортивний.

Розвиток туризму в місті впродовж останніх років характеризувався позитивною динамікою. Програмний підхід до розвитку туризму на місцевому рівні, підтримка розвитку малого та середнього бізнесу в туристичній сфері зумовили зростання кількості туристів та обсягів надходжень за надані їм послуги.

В Кам'янському здійснюють діяльність 13 суб'єктів туристичної галузі, щорічна кількість екскурсантів становила понад 2,5 тис.осіб, обсяг наданих

туристичних послуг в середньому дорівнював близько 23 млн.грн. До послуг гостей міста 6 закладів розміщення на понад 400 ліжко-місць.

Зміни в законодавстві дозволили значно збільшити доходи від сплати суб'єктами, які надають туристичні послуги, туристичного збору. Обсяг надходжень до бюджету Кам'янської міської територіальної громади від сплати юридичними особами туристичного збору у січні–жовтні 2022 року становив 167,3 тис.грн, що навіть в умовах воєнного стану на 28,7% перевищив плановий показник.

До початку повномасштабного російського вторгнення позитивною динамікою в громаді було збільшення загальної кількості туристів (у 2,9 рази) та кількості екскурсантів (у 10 разів).

В рамках реалізації Програми, яка діяла в період 2017–2022 років, з метою промоції туристичних атракцій міста випущено туристичний буклет «Кам'янське туристичне», флаер «Історичні родзинки Кам'янського», туристичну піар-карту міста, на офіційному веб сайті міської ради в розділі «Туризм» розміщено інтерактивну туристичну карту, щорічно розроблявся календар туристичних подій. На базі музею історії міста створено «Інформаційно-туристичний центр «Каміон».

Кам'янське було представлено на обласних заходах: культурологічно-туристичному проєкті «Невідома Дніпропетровщина», економічному форумі «Dnipro Region 2019 – туризм» з презентацією проєкту «Верхня колонія Кам'янського», розробленого музеєм історії міста, «Міжнародній презентації Стратегії розвитку Дніпропетровської області на 2020 рік», виїзній стратегічній сесії «Дніпропетровщина туристична» з відео-роликом про місто, туристичної піар-карти, кольорових фотографій туристичних локацій та пропозиціями дозвілля для туристів, а також друкованої продукції туристичного напрямку.

Комунальний заклад «Централізована бібліотечна система ім.Т.Г.Шевченка», який протягом багатьох років займається питаннями краєзнавства, є розробником проєкту «Бібліотечний краєзнавчий туризм» та туристичних маршрутів по місту і області. На його базі працює краєзнавче товариство «Кам'янське–Дніпродзержинськ». Всі бажаючі мають можливість познайомитися з історією міста, яскравими подіями, видатними людьми. Бібліотекою пропонуються тематичні пішохідні, автобусні та віртуальні екскурсії: «Мандрівки старим Кам'янським», «Екскурс в минуле нашого міста», цикл «Дніпропетровщина козацькими шляхами», «Козацькі храми – святині духу», «Подорож залами Державного музею Т.Г. Шевченка», «Скарби Шевченкового дому» та багато інших.

В умовах обмежень, накладених режимом воєнного стану, порушеною логістикою, зростанням цін на паливо, падінням курсу гривні, комендантською годиною та іншими перешкодами змінилися пріоритети в роботі закладів культури громади, змінені умови роботи закладів. Представники культури об'єдналися в єдиний «Мистецький фронт», спрямувавши свої зусилля на підтримку морального та психологічного стану мешканців різних вікових

категорій, організовано волонтерську роботу, яка дала можливість підтримувати ЗСУ та переміщених осіб з окупованих територій.

У місті проведено 40 загальноміських заходів. Серед них заходи щодо увічнення пам'яті захисників та захисниць України, мистецькі акції на підтримку ЗСУ, заходи для покращення психологічного та емоційного стану мешканців міста різних вікових категорій, а саме:

Приведено до належного санітарного стану 661,36 га скверів, парків, алей та зон відпочинку. Виконано благоустрій 6 пам'ятних місць.

На території м.Кам'янського станом на 01.11.2022 здійснювали діяльність 117 закладів громадського харчування (13 ресторанів, 103 кафе та 1 їдальня).

В місті працюють 8 готелів, 637 магазинів продовольчих та змішаної спеціалізації товарів («Варус», «Сільпо», «Dmart», «Малинка», «Велес», «АТБ»), 660 магазинів непродовольчих товарів, 10 підприємств харчової промисловості, 15 об'єктів ринкового господарства, 117 перукарень, 15 об'єктів санітарно-гігієнічних послуг (лазні, сауни), 32 майстерні з ремонту одягу та ательє, 40 майстерень з ремонту взуття.

Заклади відпочинку і розваг на території м.Кам'янського представлені 21 скверами, 2 парками культури і відпочинку, 2 кінотеатрами, до послуг мешканців та гостей міста клуби комп'ютерних ігор, дискозали, більярдні та шахові клуби, дитячі майданчики.

Маршрутна мережа громади представлена 4 трамвайними та 30 автобусними маршрутами загального користування. Перевезення пасажирів здійснюють 3 приватні автомобільні підприємства та комунальне підприємство «Транспорт», щоденно на автошляхах міста працює близько 110 автобусів та 23 трамвайні вагони.

В місті працюють центральне відділення та 2 територіальні підрозділи ЦНАП, забезпечено роботу віддаленого робочого місця адміністратора ЦНАПу в селищі Карнаухівка.

Для популяризації та розвитку фізичної культури місто має розвинену мережу у складі 3 спортивних клубів, 3 стадіонів, 7 плавальних басейнів, Палацу тенісу, 153 площинних спортивних споруд (майданчики з тренажерним обладнанням, тенісні корти, футбольні поля), 98 спортивних залів, 135 приміщень для фізкультурно-оздоровчих занять, веслувально-спортивну та водноспортивну бази, 8 дитячих юнацьких спортивних шкіл, коледж фізичного виховання, міський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», міський центр фізичної культури і спорту «Інваспорт». Для любителів екстремальних видів спорту працюють картодром «Дніпрокарт» та скейтпарк.

Всього в Кам'янській міській територіальній громаді культивується 37 видів спорту, з яких 22 – олімпійські. Розвинена матеріально-технічна база складається з 434 спортивних капітальних та площинних споруд сфери фізичної культури та спорту.

На території Кам'янської громади розташовано 16 банківських установ. Працюють банкомати і пункти обміну валют: ПАТ КБ «ПриватБанк», Ощадбанк, Центральне Кам'янське відділення Дніпропетровської обласної дирекції АТ «Райффайзенбанкаваль», АБ «Укргазбанк», ПАТ «Креді Агріколь банк», Дніпрокам'янське відділення ПАТ «Укрсоцбанк», відділення ПАТ «Пумб», відділення №952 АТ «Укрсіббанк», відділення ПАТ «Unicredit Bank» та інші.

Місто має 2 залізничні станції та 2 автовокзали, річковий порт, працюють 47 автостоянок та системи СТО і заправок.

Медична допомога мешканцям та гостям Кам'янської міської територіальної громади надається мережею закладів охорони здоров'я у складі 2-х комунальних некомерційних підприємств, які надають первинну медичну допомогу (центри первинної медико-санітарної допомоги), 4-х комунальних некомерційних підприємств вторинного рівня, 2-х спеціалізованих закладів, які надають вторинну медичну допомогу, а також медичного центру здоров'я та медицини спорту. Обслуговувати туристів є можливість у приватних стоматологічних кабінетах та у кабінетах приватних (сімейних) лікарів.

До мережі навчальних закладів системи освіти міста входять 106 закладів усіх типів і форм власності трьох освітніх ланок: дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти. Дошкільна освіта представлена 55 закладами, які відвідують 8 200 дітей, в місті функціонує 43 заклади загальної середньої освіти, в яких навчаються понад 25 тисяч учнів. Закладів позашкільної освіти – 7 (6 805 учнів), в міжшкільному ресурсному центрі освітні послуги отримують 159 учнів.

Учні міських закладів освіти брали участь у різного рівня патріотичних конкурсах і акціях та посіли призові місця у щорічній Всеукраїнській краєзнавчій акції «Українська революція: 100 років надії і боротьби», Всеукраїнському конкурсі на кращу туристську експедицію з активним способом пересування «Мій рідний край», Всеукраїнській краєзнавчій експедиції «Моя Батьківщина – Україна» та обласних конкурсах «Вишиванка-серце України, зіткане з любові» і «Я, родина, Україна».

Мережа камер відеоспостереження «Безпечне місто» налічує 101 камеру зовнішнього відеоспостереження, розташованих на основних транспортних магістралях, місцях концентрації ДТП та скоєння злочинів, за допомогою яких КП КМР «Інформаційні системи» забезпечується передача зображення в режимі реального часу до ситуативного центру ГУ НП у м.Дніпро. На території Кам'янської міської територіальної громади активно беруть участь в охороні публічного порядку 3 громадських формування.

3.3. Туристичний потенціал громади

Кам'янське – місто цікавої і складної долі, яке має своє неповторне обличчя, багату історію, національні традиції, чудові краєвиди, зберігає

легенди минулих часів. Тут живуть працелюбні талановиті люди – спадкоємці сміливих запорізьких козаків.

Історичний центр міста утворює унікальний комплекс історико-архітектурних пам'яток у т.ч. національного значення – кафедральний Свято-Миколаївський православний собор, побудований в неготичному стилі у 1897 році, народний музей історії металургійного гіганту ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» та архітектурний ансамбль «Верхня колонія» кінця XIX – початку XX сторіччя – ядро історичної частини міста, до якої належить територія, обмежена вулицями: Соборною, Вокзальною, Роберта Лісовського та Гімназичним проспектом. До її складу включено 73 будинки адміністративного, житлового та соціально-культурного призначення.

Крім одного із найпотужніших індустріальних центрів Придніпров'я, в історичному та культурному плані Кам'янське (відоме також як місто Прометей) є одним із найцікавіших міст Дніпропетровської області.

Базовим елементом культурної, освітньої, досугової інфраструктури міста є мережа закладів культури, представлена понад 60 музеями та музейними кімнатами, молодіжним театром-студією «Десятий квартал», літературно-мистецьким клубом «VIV ART», музичним коледжем, дитячою художньою школою ім.І.Г.Першудчева, 6 школами естетичного виховання, понад 70 бібліотеками централізованої бібліотечної системи, 6 палацами культури та клубами, 8 художніми самодіяльними колективами, 2 парками культури та відпочинку та 2 кінотеатрами. До Державного електронного реєстру об'єктів культурної спадщини внесено 45 пам'яток місцевого значення та 1 пам'ятку національного значення.

Приємним подарунком для мешканців міста стало відкриття в приміщенні КЗ «Кіноконцертний зал «МИР» Кам'янської міської ради» малої сучасної зали для демонстраторів фільмів 3-D кіно.

В кожному місті України знайдеться місце, де зберігають історію та культурні цінності народу – музей.

У Кам'янському найбільші промислові підприємства мають власні музеї. В народному музеї історії ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ», відкритому в 1977 році, налічується понад 11 тис. музейних предметів і документів з історії підприємства. Однією із найвідоміших пам'яток історії та архітектури є будівля колишнього інженерного клубу, в якому співав Федір Шаляпін. У 2011 році відкритий музей просто неба, в якому зібрані цінні промислові експонати.

В шести експозиційних залах народного музею АТ «ДНПРОАЗОТ», відкритого в 1974 році, налічується 13 тис. експонатів.

Єдиний в області і в Україні Кам'янський міжшкільний екологічний музей почав своє існування з музею хліба, створеного в січні 1986 року при міській станції юних натуралістів. В основу створення багатопрофільного екологічного музею були закладені місцеві краєзнавчі умови і кризове

екологічне становище в Кам'янському. Експозиція музею налічує понад 3 тис. експонатів, розташованих в п'яти залах загальною площею 200 м².

Історію міста зі стародавніх часів до сучасності сконцентровано в музеї історії, який пройшов довгий і складний шлях розвитку. Він почав створюватись у 1927 році, а перша експозиція відкрилась у 1931 році. Після відвідування музею гості можуть ознайомитися з символом міста – пам'ятником «Прометей розкутий», який дарує людям вогонь.

Колишня народна аудиторія – академічний музично-драматичний театр ім.Лесі Українки, відкритий у 1900 році, є головною театральною спорудою міста. Біля театру розташований пам'ятник Т.Г.Шевченку, який входить в десятку кращих пам'ятників Великому Кобзареві в Україні та одна з наймонументальніших в Європі архітектурна композиція «Голгофа» – розп'ятий Христос на насипному пагорбі.

З нагоди святкування 267-ї річниці з Дня заснування міста в Кам'янському після десятирічної перерви в роботі було урочисто відкрито відремонтований палац культури, який став частиною академічного музично-драматичного театру імені Лесі Українки і має назву «Нова сцена». За будівлею палацу відкрито нову зону відпочину для мешканців міста – сквер, приведені в порядок зелені насадження, заасфальтовані доріжки, встановлені лавки і дитячі атракціони, споруджені міні-футбольний і баскетбольний майданчики.

Кам'янське відоме в Україні та за її межами не тільки як індустріальне місто та один із промислових центрів Придніпров'я, але і як місто давніх культурних традицій та духовності. У характері кам'янчан завжди були присутні вірність, глибока повага до традицій славних козаків та ризиковане устремління до незвіданого, що поєднується у фестивальну діяльність.

Серед заходів подієвого туризму найбільшу увагу туристів привертають міжнародний театральний фестиваль «Класика сьогодні» та всеукраїнський історико-культурологічний фестиваль «Мамай fest». Фестиваль «Класика сьогодні» проводиться на базі музично-драматичного театру один раз на два роки та покликаний сприяти обміну професійним досвідом діячів театру, підвищенню статусу театального мистецтва в суспільстві. Музеєм історії міста щороку проводиться «Мамай fest» – широкомасштабне музейне дійство, яке сприяє актуалізації та популяризації історико-культурної спадщини українського народу. Ці заходи відвідують не лише мешканці міста та області, а й гості з інших міст України та з-за кордону.

З метою популяризації туристичного потенціалу Кам'янського на базі КЗ «Музей історії міста Кам'янське» працює інформаційно-туристичний центр «Каміон». У приміщенні музею розміщено сенсорно-інформаційний блок з базою даних щодо туристичних об'єктів міста. Музеєм було придбано двомовні радіо-гіди для проведення екскурсій по місту та аудіо-гіди – для проведення екскурсій по експозиціям музею.

Втілюються в життя спільні проекти з осередками національних меншин, що діють на території міста – литовською, польською, азербайджанською, німецькою, єврейською. Під час проведення загальноміських заходів та фестивалів залучаються художні колективи різних національностей та віросповідань. Також проводиться захід, присвячений Всесвітньому дню хіджабу. Його організаторами виступають Ліга мусульманських жінок України та мечеть Аль-Басир.

В місті Кам'янське діють Костел св.Миколая Римсько-Католицької парафії, Благодійний центр «Бейт Барух», Синагога «Бейт Реувен» та Мечеть «Аль-Басір», через які вирішуються релігійні потреби національних меншин шляхом проведення богослужінь та роботи недільних шкіл. Під час свята «Ханукі» на майдані Героїв та інших майданчиках в різних частинах міста встановлюється «Ханукальна Мінора». У старовинному тритузнянському храмі св.Миколая, який зберігся з 1820 року, проводяться зустрічі та свята.

Прикрашають Кам'янське пам'ятники: «Кам'янський Мамай», «Матері», воїнам-афганцям, меморіальний комплекс воїнам-визволителям та інші пам'ятники історії, культури, архітектури та монументального мистецтва.

Краєвид міста доповнює одна із самих великих у світі Середньодніпровська гідроелектростанція (побудована у 1964 році), гребля якої довжиною 3,5 км утворює велике водосховище – одне із шести великих водосховищ на р.Дніпро.

На відстані 25 км від міста та декількох хвилинах їзди від лівобережного житлового масиву Кам'янського розташоване Блакитне озеро або Єлізаветівський котлован. Це штучне водоймище з чистою та блакитною водою, оточеною сосновим лісом.

Природоохоронною науково-дослідною установою загальнодержавного значення є Дніпрово-орільський природний заповідник загальною площею 3766,2 га. Ця унікальна територія природно-заповідного фонду України розкинулася майже в центрі сучасного індустріального регіону, затиснута між великими містами Дніпром і Кам'янським серед промислових ландшафтів і дачних кооперативів.

3.4. Головні проблеми та напрями реалізації Програми

З початку повномасштабного вторгнення навряд чи можна говорити про розвиток туризму. Головними причинами є: обмежений виїзд за кордон, складнощі з логістикою, зменшення доходів, небезпечні умови перебування в країні. Чимало фірм, що організовували тури, припинили свою діяльність. Велика кількість співробітників малого та середнього бізнесу залишилися без роботи та доходів.

Але як для економіки, так і для суспільства важливо зберегти хоча б частину його діяльності. А після завершення важкого періоду – спрямувати зусилля на його відновлення.

На фоні ринків туристичних послуг інших міст Дніпропетровської області Кам'янське виглядає досить скромно. Не зважаючи на значний туристичний потенціал нашої громади, за роки активної індустріалізації регіону багата й унікальна природа, історична та культурна спадщина не розглядалися як ресурс можливого економічного зростання. Причини такого становища ховаються в негативних чинниках:

відсутністю бренду гостинності та іміджу цікавої, сучасної, туристично-привабливої громади;

низьким рівнем активності та обізнаності місцевої громади щодо культурно-історичної спадщини і туристичного потенціалу Кам'янського;

відсутністю туристичного маркування: двомовних дорожніх вказівників, туристично-інформаційних знаків, системи QR-кодів та інформаційних біл-бордів;

нераціональним використанням природно-рекреаційних ресурсів та об'єктів історико-культурної спадщини;

невідповідністю об'єктів туристичної інфраструктури сучасним вимогам щодо технічної та функціональної якості;

невикористанням промислового комплексу та індустріальної спадщини громади для розвитку індустріального та ділового туризму;

низькою ефективністю взаємодії органів місцевого самоврядування, приватного сектору, який надає послуги у сфері туризму та громадськості в управлінні розвитком туристичної галузі.

Основними заходами реалізації Програми є:

розроблення бренду громади;

створення туристичних кластерів;

розвиток та просування нових видів туризму;

розробка та впровадження нових туристичних маршрутів;

проведення презентацій тематичних відеороликів та короткометражних фільмів про туристичний потенціал громади;

розміщення об'єктів інформування (таблички з QR-кодами, інформаційні та дорожні знаки, біл-борди);

виготовлення багатомовних рекламно-інформаційних матеріалів про туристичний потенціал Кам'янської міської територіальної громади (карти, путівники, буклети, довідники тощо);

участь у різноманітних туристично-виставкових заходах (ярмарки, виставки, тур-салони, науково-практичні семінари, конференції тощо);

просування туристичного продукту шляхом розміщення в засобах масової інформації туристичної реклами про традиційні свята та фестивалі, інші події для залучення туристів;

проведення повної паспортизації об'єктів культурної та історичної спадщини громади, комплексне облаштування прилеглої до них території.

5. Очікувані кінцеві результати виконання Програми:

Діяльність туристичної галузі – це не лише підтримка бюджету громади, хоча така її функція є надзвичайно важливою, особливо в часи тривання військових дій. Вона також виступає в ролі способу хоч короткочасної, проте ефективної психологічної реабілітації.

Крім того, важливим чинником у післявоєнний період буде спроможність громади реалізувати масштабну маркетингову кампанію на зовнішніх ринках, яка дозволить переключити сприйняття нашої країни з місця бойових дій на безпечну локацію для подорожі.

Очікується, що результатами втілення завдань і заходів Програми будуть:

розвиток Кам'янської міської територіальної громади як привабливої туристичної дестинації;

формування сприятливого інвестиційного іміджу, збільшення обсягів інвестування в туристичну галузь;

підвищення рівня пристосованості до потреб туризму об'єктів історико-культурної спадщини;

додаткова фінансова складова в бюджет громади – щорічне збільшення дохідної частини бюджету за рахунок податкових надходжень від підприємств туристичної та суміжних галузей;

ефективна співпраця бізнесу, влади та громадських організацій спрямована на підвищення рівня впізнаваності серед інших громад Дніпропетровської області та країни;

створення різноманітних пропозицій на ринку туристичних послуг;

збереження культурної, історичної та архітектурної спадщини.

10. Загальний обсяг фінансування Програми – 64290,0 тис.грн.

11. Координація роботи щодо виконання Програми

Координацію роботи щодо виконання Програми здійснює департамент економічного розвитку міської ради, контроль – постійна комісія міської ради з питань соціально-економічного розвитку міста, бюджету, фінансів та інвестицій та постійна комісія міської ради з гуманітарних питань.

Департамент економічного розвитку міської ради щороку до 15 лютого інформує про хід виконання Програми.

Секретар міської ради

Наталія КТІТАРОВА

Додаток 2
до рішення міської ради
від _____ № _____

**Завдання і заходи Програми розвитку туристичної галузі
Кам'янської міської територіальної громади на 2023–2027 роки**

Зміст заходу	Відповідальний	Строки	Джерела фінансу-вання	Орієнтовний обсяг коштів, тис.грн						Очікуваний результат
				Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
Завдання 1. Розвиток Кам'янської міської територіальної громади як привабливої туристичної дестинації										
1.1. Комплексне відновлення (реставрація, реконструкція) пам'яток архітектури та об'єктів історико-культурної спадщини в історичній і центральній частинах міста, у т.ч. архітектурного ансамблю «Верхня колонія»	Департамент житлово-комунального господарства та будівництва міської ради, управління містобудування та архітектури міської ради, департамент з гуманітарних питань міської ради	2023-2026	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади, інші джерела	20000,0	2000,0	6000,0	6000,0	6000,0	-	Збереження та раціональне використання культурно-історичної спадщини
1.2. Впорядкування топоніміки: приведення об'єктів туристичної інфраструктури у відповідність до сучасних вимог щодо технічної та функціональної якості: впорядкування фасадів будівель (в першу чергу історичної частини міста), облаштування їх меморіальними дошками	Департамент житлово-комунального господарства та будівництва міської ради, управління містобудування та архітектури міської ради, музей історії міста	2023-2024	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади, інші джерела	5000,0	2500,0	2500,0	-	-	-	Створення умов для конкуренто-спроможного туристичного продукту

Зміст заходу	Відповідальний	Строки	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг коштів, тис.грн						Очікуваний результат
				Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
з новими назвами вулиць і QR-кодами										
1.3. Проведення інвентаризації наявних в місті пам'яток культури та архітектури державного та місцевого значення. Постійне оновлення їх бази даних	Відділ культури департаменту з гуманітарних питань міської ради, управління містобудування та архітектури міської ради	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Системний супровід та збереження пам'яток культури та архітектури державного і місцевого значення
1.4. Започаткування виховної, краєзнавчої роботи в навчальних закладах і серед населення щодо популяризації історії міста Кам'янське та роз'яснення нових назв вулиць	Відділ культури департаменту з гуманітарних питань міської ради, музей історії міста	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Підвищення рівня обізнаності громадян щодо історичної та культурної спадщини
1.5. Приведення у відповідність до поверненої історичної назви міста Кам'янське, затвердження прапора, герба, гімну і в'їзних знаків до міста	Відділ культури департаменту з гуманітарних питань міської ради, департамент житлово-комунального господарства та будівництва міської ради, музей історії міста	2023	-	-	-	-	-	-	-	Створення передумов для формування конкурентоспроможного туристичного продукту
1.6. Залучення молодих архітекторів, талановитих містян щодо проведення конкурсів із створення і втілення проєктів щодо	Відділ культури департаменту з гуманітарних питань міської ради, управління	2024-2027	-	-	-	-	-	-	-	Доведення рівня розвитку туристичної сфери до європейських

Зміст заходу	Відповідальний	Строки	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг коштів, тис.грн						Очікуваний результат
				Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
оформлення зон відпочинку, зелених зон, зупинок, романтичних міць, місточків тощо	містобудування та архітектури міської ради									стандартів
1.7. Удосконалення діяльності та сприяння роботі туристично-інформаційного центру «Каміон»	Відділ культури департаменту з гуманітарних питань міської ради, музей історії міста	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Розширення пропозицій на ринку туристичних послуг
1.8. Покращення стану автомобільних доріг, тротуарів, пішохідних зон, які з'єднують об'єкти екскурсійного огляду громади	Департамент житлово-комунального господарства та будівництва міської ради	2023-2027	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади, інші джерела	25000,0	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0	5000,0	Покращення якості надання туристичних послуг, створення передумов для формування конкурентоспроможного туристичного продукту
1.9. Впорядкування прилеглих територій до туристично-рекреаційних об'єктів	Департамент житлово-комунального господарства та будівництва міської ради	2023-2027	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади, інші джерела	7500,0	1500,0	1500,0	1500,0	1500,0	1500,0	Покращення якості надання туристичних послуг, створення передумов для формування конкурентоспроможного туристичного продукту

Зміст заходу	Відповідальний	Строки	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг коштів, тис.грн						Очікуваний результат
				Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
1.10. Забезпечення облаштування діючих туристичних об'єктів, пристосованих для огляду туристами	Департамент житлово-комунального господарства та будівництва міської ради, відділ культури департаменту з гуманітарних питань міської ради	2023-2025	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади	2500,0	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0	Формування сприятливого туристичного іміджу міста. Збільшення кількості внутрішніх та в'їзних туристів
Завдання 2. Просування і популяризація туристичного продукту Кам'янської міської територіальної громади										
2.1. Створення туристичного бренду гостинності	Координаційна рада з питань розвитку туризму в місті	2023-2024	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади, кошти інвесторів, інші джерела	200,0	100,0	100,0	-	-	-	Просування і популяризація туристичного продукту громади
2.2. Створення туристичних кластерів	Координаційна рада з питань розвитку туризму в місті, підприємства, які надають туристичні послуги, інші зацікавлені суб'єкти	2024-2027	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади, інші джерела	250,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	Налагодження співпраці ОМС з туристичними операторами, які надають туристичні послуги, збільшення надходжень до бюджету

Зміст заходу	Відповідальний	Строки	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг коштів, тис.грн						Очікуваний результат
				Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
	господарювання									громади
2.3. Розробка карти туристичних можливостей громади та підтримка її в актуальному стані	Координаційна рада з питань розвитку туризму в місті	2023-2027	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади	170,0	50,0	30,0	30,0	30,0	30,0	Збільшення туристичних потоків та надходжень до бюджету громади
2.4. Розробка єдиного банку даних про пам'ятки історії, культури, архітектури, закладів розміщення, харчування, торгівлі, розважальних комплексів, рекреаційних зон тощо	Координаційна рада з питань розвитку туризму в місті, відділ культури департаменту з гуманітарних питань міської ради	2023-2026	-	-	-	-	-	-	-	Просування і популяризація туристичного продукту громади
2.5. Розробка та оприлюднення на веб-сайті міської ради щорічного календаря туристичних подій, просування його на ринку туристичних послуг Дніпропетровської області та країни	Департамент економічного розвитку міської ради, відділ культури департаменту з гуманітарних питань міської ради	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Створення умов для конкурентоспроможного туристичного продукту, активізація туристичного бізнесу в громаді
2.6. Розробка та забезпечення функціонування інформаційної бази даних інвестиційних пропозицій (проектів) в туристичній сфері	Координаційна рада з питань розвитку туризму в місті, департамент економічного розвитку міської ради	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Збільшення кількості туристичних атракцій

Зміст заходу	Відповідальний	Строки	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг коштів, тис.грн						Очікуваний результат
				Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
2.7. Представлення інвестиційних проектів на туристичних та інвестиційних форумах, семінарах, виставках	Департамент економічного розвитку міської ради, відділ культури департаменту з гуманітарних питань міської ради	2023-2027	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади, інші джерела	220,0	20,0	50,0	50,0	50,0	50,0	Просування і популяризація туристичного продукту громади
2.8. Сприяння розвитку нових видів туризму та створення на території громади сучасних туристично-рекреаційних комплексів з урахуванням потреб дітей, молоді та осіб з обмеженими фізичними можливостями	Координаційна рада з питань розвитку туризму в місті, департамент з гуманітарних питань міської ради, департамент житлово-комунального господарства та будівництва міської ради	2023-2027	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади, інші джерела	400,0	-	100,0	100,0	100,0	100,0	Покращення якості туристичних послуг, збільшення туристичних потоків
2.9. Забезпечення доступу до інформації про туристичну інфраструктуру громади в ЗМІ, веб-сайті міської ради, біл-бордах, туристично-інформаційному центрі «Каміон» тощо	Департамент економічного розвитку міської ради, департамент з гуманітарних питань міської ради, музей історії міста	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Популяризація туристичного продукту громади
2.10. Розробка та маркування нових туристичних маршрутів на території громади	Координаційна рада з питань розвитку туризму	2024-2027	Бюджет Кам'янської	400,0	-	100,0	100,0	100,0	100,0	Забезпечення інформаційного облаштування

Зміст заходу	Відповідальний	Строки	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг коштів, тис.грн						Очікуваний результат
				Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
	в місті, департамент житлово-комунального господарства та будівництва міської ради		міської територіальної громади							об'єктів історико-культурної спадщини
2.11. Виготовлення та встановлення двомовних інформаційних вказівників до основних туристично-екскурсійних об'єктів, туристичних атракцій	Координаційна рада з питань розвитку туризму в місті, департамент житлово-комунального господарства та будівництва міської ради	2024	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади	500,0	-	500,0	-	-	-	Створення умов для конкуренто-спроможного туристичного продукту
2.12. Розробка та популяризація нових екскурсійних турів, турів вихідного дня, забезпечення розвитку зеленого, оздоровчого, молодіжного та водного туризму	Департамент з гуманітарних питань міської ради, музей історії міста, КЗ «Централізована бібліотечна система м.Кам'янського» міської ради	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Створення нових робочих місць, збільшення надходжень до бюджету громади
2.13. Виготовлення та встановлення рекламно-інформаційних щитів (біл-бордів, банерів, стендів) про туристичний потенціал громади	Координаційна рада з питань розвитку туризму в місті, відділ реклами міської ради	2024-2027	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади,	400,0	-	100,0	100,0	100,0	100,0	Створення умов для конкуренто-спроможного туристичного продукту, активізація туристичного

Зміст заходу	Відповідальний	Строки	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг коштів, тис.грн						Очікуваний результат
				Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
			інші джерела							бізнесу в громаді
2.14. Стимулювання розробки і випуску оригінальної сувенірної і поліграфічної продукції туристичного напрямку, орієнтованих на мешканців та відвідувачів міста	Відділ культури департаменту з гуманітарних питань міської ради, департамент економічного розвитку міської ради	2023-2027	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади, інші джерела	1000,0	200,0	200,0	200,0	200,0	200,0	Популяризація туристичного продукту громади, збільшення надходжень до бюджету громади
2.15. Організація та проведення масових традиційних і нових заходів туристичного напрямку, на які може бути запрошена велика кількість гостей (організованих і самостійних туристів): фестивалі, спортивні змагання, чемпіонати, дні міста, релігійні (храмові свята), концерти, художні виставки тощо.	Департамент з гуманітарних питань міської ради, музей історії міста, КЗ «Централізована бібліотечна система м.Кам'янського» міської ради, академічний музично-драматичний театр ім.Л.Українки	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Забезпечення розвитку внутрішнього туризму, популяризація туристичного продукту громади, збільшення надходжень до бюджету громади
2.16. Проведення заходів молодіжного спрямування (конкурси, молодіжні проекти, квести, благодійні ярмарки тощо)	Управління молоді та спорту міської ради	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Збільшення кількості туристів та екскурсантів

Зміст заходу	Відповідальний	Строки	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг коштів, тис.грн						Очікуваний результат
				Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
2.17. Участь в обласних та всеукраїнських заходах, в інформаційних турах з представленням туристичного потенціалу Кам'янської міської територіальної громади	Департамент з гуманітарних питань міської ради, департамент економічного розвитку міської ради	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Популяризація туристичного продукту громади
2.18. Участь у підготовці та проведенні святкових заходів до Всесвітнього дня туризму та Дня туризму в Україні	Департамент з гуманітарних питань міської ради, департамент економічного розвитку міської ради	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Популяризація туристичного продукту громади
2.19. Постійне оновлення, підтримка та супровід розділу «Туризм» на офіційному веб-сайті міської ради	Департамент економічного розвитку міської ради, департамент з гуманітарних питань міської ради	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Популяризація туристичного продукту громади
Завдання 3. Підвищення рівня конкурентоспроможності Кам'янської міської територіальної громади серед інших міст Дніпропетровської області та країни										
3.1. Залучення до екскурсійної діяльності туристичних агенцій міста	Координаційна рада з питань розвитку туризму в місті, департамент з гуманітарних питань міської ради,	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Стимулювання розвитку внутрішнього туризму, формування системи партнерства між органами

Зміст заходу	Відповідальний	Строки	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг коштів, тис.грн						Очікуваний результат
				Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
	департамент економічного розвитку міської ради									місцевого самоврядування та суб'єктами туристичного бізнесу
3.2. Підвищення якості надання кваліфікованих туристичних послуг	Департамент з гуманітарних питань міської ради, музей історії міста, КЗ «Централізована бібліотечна система м.Кам'янського», підприємства, які надають послуги в туристичній галузі	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Збільшення кількості осіб туристичного супроводу (ліцензованих екскурсоводів, гідів), збільшення кількості туристів та екскурсантів, створення додаткових робочих місць збільшення надходжень до бюджету громади
3.3. Розроблення онлайн-турів з ефектом присутності в туристичних локаціях громади	Департамент з гуманітарних питань міської ради, музей історії міста, КЗ «Централізована бібліотечна система м.Кам'янського»,	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Розширення географії та доступності туристичних потоків

Зміст заходу	Відповідальний	Строки	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг коштів, тис.грн						Очікуваний результат
				Усього	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік	
	підприємства, які надають послуги в туристичній галузі									
3.4. Забезпечення підготовки та зйомки презентаційних кліпів, відеороликів і міні-фільмів, записів радіопередач про туристичну діяльність в громаді	Департамент економічного розвитку міської ради, департамент з гуманітарних питань міської ради, КП КМР «Міська інформаційна служба»	2023-2027	Бюджет Кам'янської міської територіальної громади	750,0	150,0	150,0	150,0	150,0	150,0	Забезпечення реклами та просування туристичного потенціалу громади, збільшення кількості туристів
3.5. Налагодження системи обміну досвідом між фахівцями туристичної сфери міст України та інших країн ближнього зарубіжжя	Координаційна рада з питань розвитку туризму в місті, департамент з гуманітарних питань міської ради, департамент економічного розвитку міської ради	2023-2027	-	-	-	-	-	-	-	Створення передумов для формування конкурентоспроможного туристичного продукту, розширення географії туристичних потоків
Усього за програмою:				64290,0	12070,0	16880,0	13780,0	13780,0	7780,0	

Секретар міської ради

Наталія КТІТАРОВА